

Občina Moravske Toplice

LIPNICA

Glasilo občine Moravske Toplice, Leto XVIII, Številka 103, 4. julij 2012

Pomurje obiskala Vlada Janeza Janše

Iz vsebine:

Ob dnevu državnosti – str. 3

Slovenska Vlada v Pomurju – str. 5

Bolezni zelenjadnic – str. 7

Gasilska tekmovanja – str. 11

Studenčarstvo – reportaža – str. 14

Festival vina in kulinarike – str. 16

Iz šol in vrtcev – str. 18

40 let NK Čarda – str. 20

Nagradna križanka – str. 23

Urednikov kotiček

Mesec, ki je za nami, je bil bogat dogodkov, tako v naši občini, kakor tudi v državi. Mimogrede, Slovenija je 25. junija proslavljala svoj 21. rojstni dan. Da je s tem stopila čez prag polnoletnosti (ponekod je namreč mejnik prav 21. rojstni dan), dogajanja na političnem parketu tega ne potrjujejo. Nekatere politične stranke in organizacije so zagnale pravcati vik in krik, ker so se v državnem odboru za pripravo proslav odločili, da nanjo povabijo zgolj praporščake veteranskih organizacij, povezanih s slovenskim osamosvojanjem. Odločili so se da zastavam z rdečo peterokrako zvezdo na osrednji državni proslavi ni prostora, kajti Jugoslovanska agresorska armada je hotela uničiti in pokoriti mlado slovensko državo prav pod zastavo z rdečo peterokrako, kar je zlasti v političnih organizacijah (naslednicah nekdanjih ZKS, ZSMS in SZDL, ter borčevske organizacije) sprožilo nerazumljiv val protestov. Mene osebno bolj zanima, koliko teh protestnikov je v čast 25. junija, rojstnega dne Slovenije, na pročelja svojih hiš izobesilo slovensko zastavo. Domoljubja nam primanjkuje, tudi pri mladih ga ne privzgjajamo, kajti v šolah o teh zgodovinsko usodnih dogodkih zvedo bore malo.

Kar se tokratne Lipnice tiče, je zaradi številnih dogodkov bogata in pestra. Zato vam želim obilo prijetnih trenutkov ob branju njene vsebine.

Vaš urednik Boris Cipot

Svetniki odločali na dopisni seji

Kar nekaj pomembnih sklepov so pisnim potom sprejeli svetniki občine Moravske Toplice. Tako so soglašali z imenovanjem Matejke Pajalič za direktorico občinskega TIC-a, soglašali so, da se ravnateljici DOŠ Prosenjakovci Jožefi Herman iz naslova financiranja projekta e-kompetence učiteljev dvojezičnih šol, zaradi povečanega obsega dela, izplača deset odstotni dodatek za delovno uspešnost. Občinski svetniki so še soglašali z namero, da se proda poslovni delež OMT v družbi zdravilišče Rimska Čarda d.o.o. v višini 50% osnovnega kapitala (kar znaša 4.381,50 EUR) novemu družbeniku. Ob tem so sprejeli tudi program prodaje občinskega premoženja za leto 2012. Sprejeli so sklep, da se Odlok o spremembah Odloka o kategorizaciji občinskih cest v občini Moravske Toplice (sprejet je bil na 12. redni seji OS OMT 21.12.2011) objavi v Uradnem listu RS.

bc

Sprejem za odličnjake

Ob koncu šolskega leta, ko so se od osnovnošolskih klopi poslovili učenci 9. razredov, je v torek 26.6.2012, župan občine Moravske Toplice g. Alojz Glavač povabil na klepet ob soku in prigrizku vse odličnjake devetošolce vseh treh osnovnih šol naše občine. Seznam letošnjih odličnjakov, ki jim tudi v uredništvu Lipnice iz srca čestitamo, je objavljen pod fotografijo sprejema pri županu.

OŠ BOGOJINA

MIŠA GREGOREC, IVANCI
 JANJA BENKOVIČ, FILOVCI
 MOJCA MESARIČ, BOGOJINA
 SANDI PUCKO, IVANCI
 DANIJELA VAŠ, MORAVSKE TOPLICE

MELITA NEMEC - RAZREDNIČARKA
 SABINA JUHART - RAVNATELJICA

DOŠ PROSENJAKOVCI

DOMEN IAN MOROVIČ, PROSENJAKOVCI
 DARJA KOVAČ, PROSENJAKOVCI
 GREGOR ŠEBÖK, DOMANJŠEVCI

GYÖNGYIKE KRANJEC – RAZREDNIČARKA
 JOŽEFA HERMAN - RAVNATELJICA

OŠ FOKOVCI

MAJA CIGÜT, VUČJA GOMILA
 JASMINA GERGOREC, VUČJA GOMILA
 ANJA OLEKSY, SELO

SIMON HOZJAN - RAZREDNIK
 SUZANA DEUTSCH - RAVNATELJICA

Ob dnevu državnosti

Učna ura osamosvajanja Slovenije za najmlajše

Zadnji dan šolskega leta je bilo na osnovni šoli v Fokovcih nadvse svečano. Čeprav so bile misli osnovnošolcev že usmerjene v čas počitnic, so v šolski telovadnici zbrano prisluhnili učni uri o osamosvajanju Slovenije. Njihova »učilna zidana« je bila namreč gostitelj osrednje občinske proslave ob 21. rojstnem dnevu Slovenije. Zanj so skupaj s svojimi učitelji pripravili nadvse pester in zanimiv kulturni program, za učno uro zgodovine so poskrbeli predstavniki območne organizacije veteranov vojne za Slovenijo, pa tudi župan občine Moravske Toplice s svojim svečanim nagovorom.

Nagovor predsednika območne organizacije ZVVS Murska Sobota je za fokovske osnovnošolce pravečata učna ura novejšje zgodovine, o kateri vedo tako malo.

V telovadnici osnovne šole so se učencem in pedagogom pridružili tudi člani občinskega sveta, občinskih organizacij, ustanov in društev. Predsednik območne organizacije ZVVS g. Valter Baldaš je v svojem nagovoru izrazil razočaranje, pa tudi skrb nad dejstvom, kako mlada generacija ne pozna

Župan občine M.Toplice g. Alojz Glavač se je v svečanem nagovoru spomnil dveh zgodovinskih dogodkov, ki jim je bil priča: Majniške deklaracije in razglasitve samostojnosti.

Polna telovadnica fokovske osnovne šole je z zanimanjem prisluhnila govornikom in s toplim aplavzom nagradila nastopajoče.

Šolski otroški pevski zbor je pokazal, kako blizu jim je slovenska pesem.

Ubrani zvoki klasične kitare so navdušili občinstvo.

V kulturnem programu se je predstavila šolska recitatorska skupina.

zgodbe o nastajanju naše domovine. Po njegovih besedah je domoljubje vrednota, ki bi jo morali negovati tako doma, kakor v šoli. V šolskih učbenikih je o osamosvajanju Slovenije zapisanega zelo malo, čeprav nas od takratnih dogajanj

ločita samo dve desetletji. Zato je po njegovem trdnem prepričanju skrajni čas, da se dogajanja takratnega časa, usodnih za slovenski narod, osvetli veliko bolje kot doslej. Zato je ob koncu svoje zgodovinske učne ure s posebnim obredom spomnil tudi na žrtve, ki so v času 10-dnevne vojne, padle za našo domovino.

Tudi svečani govornik, župan g. Alojz Glavač, je mladim obudil spomin na dva dogodka. Spomnil je na dan, ko je med Slovenci z Majniško deklaracijo zaživela pobuda o samostojni državi, ter na proslavo ob razglasitvi neodvisne države Slovenije, ki jo je že naslednji dan skušala zrušiti okupacijska Jugoslovanska armada. »V deset dnevni vojni smo dokazali, da smo dozoreli za samostojno in neodvisno pot.«, je dejal župan in mladim položil na srce, da naj spomin na ta dogajanja za vselej ohranijo v svojem srcu.

V kulturnem programu so se predstavili fakovski osnovnošolci, ki obiskujejo soboško glasbeno šolo, recitatorji, ter šolski otroški pevski zbor. Na dneve osamosvajanja, na boje z okupatorsko JLA in na žrtve, ki so padle za Slovenijo, pa je mlade popeljala razstava pod naslovom Dogodki leta 1991.

bc

Ob zadnjem obisku pred leti je bilo zaznati bistveno več optimizma Slovenska Vlada v Pomurju

Slovenska Vlada, na čelu s predsednikom g. Janezom Janšo, si je za drugi obisk slovenskih regij v tem mandatu izbrala Pomurje. Zadnji dan meseca maja so se člani Janševega kabineta zbrali na delovnem posvetu, nato pa obiskali več kot 50 regijskih inštitucij, zavodov in podjetij, na koncu obiska pa se na treh lokacijah srečali z župani, gospodarstveniki, pomurskimi poslanci in svetniki.

Izhodiščna točka obiska so bile Moravske Toplice, konferenčna dvorana hotela Livada je namreč gostila dopoldanski delovni posvet. Župan občine Moravske Toplice g. Alojz Glavač je ob prihodu pozdravil in zaželel dobrodošlico Janezu Janši, ter njegovim ministrom. Janez Janša se je pogovarjal s predstavniki madžarske narodne

skupnosti in romske skupnosti, obiskal odranski Carthago, dan pred tem pa tudi Puconsko Kemo.

Med ministri Janševe vlade je našo občino uradno obiskal minister za šolstvo, znanost, kulturo in šport dr. Žiga Turk.

Župan Glavač izreka dobrodošlico kmetijskemu ministru Bogoviču

Drobna pozornost za ministra Andreja Vizjaka

Z županom Alojzjem Glavačem in njegovimi sodelavci je beseda tekla o nekaterih razvojnih problemih občine. Da našo občino pesti pomanjkanje ustrezne infrastrukture, je opozoril župan Glavač in izpostavil tudi problem otroškega vrtca. Razvojno coklo po županovih besedah predstavlja tudi neobstoj širokopasovnega optičnega omrežja, saj je zlasti gorički del občine odrezan od sodobnih telekomunikacijskih sredstev.

Na sklepnem srečanju z Vlado (bilo je v Beltincih) so predstavniki pomurskega gospodarstva in lokalne politike g. Janšo s sodelavci opozorili na številne probleme pomurskih podjetnikov in obrtnikov, na energetske izrabo

Skupinska slika pred hotelom Livada

reke Mure in njenega hkratnega varovanj, kmetijstva, gozdarstva in lesne industrije, na problem uresničevanja projekta regijske vodooskrbe, sprememb namembnosti zemljišč, med drugim pa tudi na težave gasilcev.

Ena od ugotovitev g. Janeza Janše je bila, da je ob svojem prvem obisku pred sedmimi leti zaznal več optimizma kot ob sedanjem obisku in zato sogovornike spomnil, da si le z dobro opravljeno setvijo lahko obetamo bogato žetev. Pri tem se seveda ni izognil regijskemu razvojnemu zakonu o Pomurju, ki kljub nekaterim zapletom že daje prve rezultate.

bc, foto: jb

Minister dr. Žiga Turk si je med obiskom občine Moravske Toplice prvič v živo ogledal Plečnikovo stvaritev v Bogojini

Nad notranjo arhitekturo ni skrival navdušenja

Plečnikova cerkev v Bogojini je v dobrem stanju

DAN POLJA AGROSAAT – BAYER V MARTJANCIH

V petek, 15. junija 2012, je potekal že tradicionalni **dan polja** na kmetiji Kranjec v Martjancih. Med obiskovalci iz celotnega Pomurja so bili predvsem kmetovalci, trgovci iz kmetijskih trgovin, ter predstavniki kmetijsko svetovalne službe. V uvodu smo izvedeli, da je podjetje Agrosaat vodilno v Sloveniji na področju ozimnih žit, oljnih buč, travnih mešanic, ter drugo na področju koruze. Ukvarjajo se predvsem s semenarstvom, od prihajajoče jeseni naprej pa bodo tudi organizirali odkup koruze, kjer za ta namen gradijo silose in sušilnico na Hodošu. Take centralne dneve polja organizirajo tri po Sloveniji. Za območje Pomurja je to v Martjancih. Program je potekal predvsem praktično na njivi s predstavitev različnih sort pšenice, buč, koruze in dosevkov, primernih za setev po žetvi žit, ki ga je predstavil g. Štefan Kranjec, strokovni sodelavec pri podjetju Agrosaat in obenem lastnik kmetije, na kateri je potekala predstavitev.

Na omenjenih posevkih so bila uporabljena predvsem zaščitna sredstva podjetja Bayer, ki ga je predstavljala g. Laszlo Kerek, zadolžen za prodajo pri že omenjenem podjetju.

Poudarek je bil predvsem na predstavitvi krušnih in visokokakovostnih pšenice, primernih za naše območje, ter ustrezni zaščiti proti boleznim listja in klasa z pripravkom Prosaro, ki je eden najnovjših fungicidov na tržišču v Sloveniji. Pri žitih spadajo Agrosaatove sorte med najbolj pro-

dajne v Sloveniji, med njimi sta najbolj prodajni sorti Renan in Alixan, kot novost za jesensko setev sta bili predstavljeni še sorti Energo in Element (visokokakovostni), ter Apache in hibridna pšenica As de Coeur (srednje kakovostni). Dotaknili so se še problema strun v posevkih koruze, ki v letošnjem letu povzročajo obilo težav iz že znanih vzrokov. Zaključili smo z odlično pogostitvijo in prijetnem druženju.

Š.K.

Žetev 2012

Odkupna cena še neznanka

Zadnje dni meseca junija se je pričela letošnja žetev ozim. Najprej so se kombajni lotili ječmena, v naslednjih dneh pa bosta sledili še pšenica in rž. Potek žetve bo sicer krojilo tudi vreme, na razpoložanje kmetov pa lahko vpliva negotovost okoli odkupnih cen. Po koncu lanskih dolgotrajnih (in na trenutke celo mučnih) pogajanjih sta si pogajalski skupini (sindikati kmetov in mlinarji) segli v roko, zato so bila, kar se odkupne cene tiče, letošnja pričakovanja kmetov bolj optimistična.

Nemir med kmeti je vnesla informacija, da bodo odkupovalci zlatega zrnja (gre zlasti za mlinarske organizacije) zaostri parametri kakovosti, kar je temelj uvrščanja pridelka v različne kakovostne razrede in s tem tudi oblikovanja odkupne cene. Da bo temu tako, so pokazala tudi prva pogajanja, ko je odkupovalska stran predlagala ukinitve razreda B2, kar pomeni, da bi se pšenica tega kakovostnega razreda prenesla v krmni razred pšenice C.

Dialog kmetov in mlinarjev je prinesel dogovor o parametrih, ki bodo temelj oblikovanja odkupne cene. Mlinarji bodo odkupovali zlati pridelek treh kakovostnih razredov: B2, ki mora vsebovati vsaj 11,5 odstotka beljakovin, B1 z vsaj 12,5 odstotka beljakovin, ter razred A z minimalno 14 odstotki beljakovin. Izhodišče za oblikovanje odkupne cene (tako mlinarji) naj bi bila cena krmne pšenice, torej C razreda, ki bi ji pri B2 razredu dodali 20 evrov, pri B1 25 evrov in pri A razredu 40 evrov po toni. Neznanka sta še vedno obračun in plačilo, kajti kmetje vztrajajo na 30 dnevem plačilnem roku, mlinarji pa ponujajo obročno plačilo. Izhodiščna cena krmne pšenice, na tej osnovi naj bi se oblikovale odkupne cene zlatega zrnja, ki zanima mlinarje, pa naj bi bila 170 evrov za tono. Kako je potekala žetev, zlasti pa o pogajanjih o odkupnih pogojih pa več v prihodnji številki Lipnice.

bc

Fiziološke bolezni zelenjadnic

V pridelavi zelenjadnic se srečujemo z boleznimi, ki jih povzročajo živi povzročitelji bolezni (glive, bakterije, virusi), pogosto pa nastane škoda zaradi neživih dejavnikov, kot so npr. neugodne ali celo ekstremne vremenske razmere (suša, moča, veter, sneg, toča,....) in pomanjkanje ali preobilica hranil. Bolezni, ki jih povzročajo neživi povzročitelji, imenujemo fiziološke bolezni ali fiziopatije. Ta obolenja niso prenosljiva, v veliko primerih pa ustvarjajo pogoje za okužbo z boleznimi in drugimi povzročitelji poškodb. Nekatere fiziološke bolezni lahko ozdravimo ali omilimo, ko odstranimo dejavnik, ki je bolezen povzročil. Pomembno je, da fiziološke bolezni ločimo od bolezni, ki jih povzročajo živi povzročitelji in tako po nepotrebnem ne uporabljamo fitofarmaceutskih sredstev.

Pri pridelavi zelenjave se nemalokrat srečujemo s pomanjkanjem ali preobilico posameznih hranil v tleh. Praktično vsako leto opažamo bolezenska znamenja, ki so posledica pomanjkanja kalcija. Težave povezane s pomanjkanjem kalcija so najpogostejše pri plodovkah in solatnicah.

Zakaj je kalcij tako pomemben?

Kalcij je zelo pomembno hranilo, ki ga rastlinam ne sme primanjkovati. Omogoča delitev in rast celic v dolžino, pozitivno vpliva na rast korenin, pozitivno vpliva na metabolizem kalija in tako poveča odpornost rastlin na pomanjkanje vode. Poveča odpornost rastlin na bolezni. Je element, ki utrjuje celične stene. Če ga ni dovolj, struktura celične stene razpade in zato tkiva, v katerih je prišlo do pomanjkanja, začno propadati.

Pomanjkanje kalcija se kaže na različne načine. Rastline lahko zaostajajo v rasti, na listih se pojavijo kloroze in nekroze, vrhovi plodov odmirajo. Nekroze na listih se pojavijo sprva na robovih in lahko v primeru hudega pomanjkanja zajamejo cel list, cvetovi lahko predčasno odpadejo. Zelenjadnice, ki jim primanjkuje kalcij, se tudi slabše skladiščijo. Znamenja pomanjkanja kalcija se najpogosteje pojavijo na paradižniku, papriki in solati, redkeje na zelju in cvetači.

Pri solati se pomanjkanje kalcija pokaže na mladih listih, kot rjavenje listnega roba. Pomanjkanje se pojavlja pri vseh tipih solate, tako rozetastih kot glavnatih, vendar so poškodbe pogostejše pri glavnatih tipih. Pri glavnatih tipih morda sprva rjavenje listov ne opazimo, ker porjavijo listi v notranjosti glave, le-ti pa so skriti pod zunanji listi, na katerih se znamenja ne pojavijo. Pri zelju se pomanjkanje kalcija kaže podobno kot pri solati z rjavenjem robov notranjih listov. Pri paradižniku in papriki povzroča pomanjkanje kalcija gniloba na plodu. Prvo znamenje pomanjkanja kalcija na plodovih paradižnika in paprike se kaže v obliki vodene pege na muhi ploda. Pega se postopoma povečuje in postaja siva ali rjava. Včasih pri paradižniku zaradi pomanjkanja kalcija v notranjosti plodov nastajajo črna tkiva, kar pa navzven ni vidno.

Razlogov za pomanjkanje kalcija v plodovih in listih je lahko več. Do pomanjkanja prihaja v tleh z nizko pH vrednostjo, oz. tleh, ki so slabo založena s kalcijem. Sprejem kalcija v rastlino pa je lahko tudi ob dobri založenosti tal omejen, zaradi visokih koncentracij nekaterih drugih ionov (kalije-

vih, amonijevih, magnezijevih), ki ovirajo sprejem kalcija, primanjkuje ga lahko tudi rastlinam, ki rastejo v presuhih ali premokrih tleh. Vzrok za pomanjkanje kalcija je lahko tudi preobilno gnojenje z dušikom, ki vpliva na hitro rast celic, ob kateri celic ne moremo v zadostni meri oskrbeti s kalcijem. Tudi relativna zračna vlaga vpliva na sprejem kalcija. Ob visoki relativni zračni vlagi je transpiracija nizka in sprejem kalcija v rastlino omejen. Kalcij je element, ki je za razliko od ostalih (npr. kalija in fosforja) v rastlinah izredno slabo mobilan. Ob pomanjkanju se ne premešča iz starejših v mlajše liste. Po rastlinah se premika v glavnem s transpiracijskim tokom. Ko je torej zaradi kakršnihkoli razlogov transpiracija zmanjšana, določenim delom rastlin začne kalcija primanjkovati. Tudi ob visoki transpiraciji se lahko zgodi, da plodovi paradižnika s kalcijem niso dovolj oskrbljeni. Transpiracija namreč poteka predvsem preko listov, medtem ko je pri plodovih zelo omejena. Ko je dotok asimilatov v plodove velik, ti intenzivno rastejo in zato potrebujejo več kalcija, kar je še dodaten razlog za pomanjkanje. Tudi nekatere sorte oz. hibridi so bolj občutljivi za pojav gnilobe na muhi plodov. Bolj so običajno občutljive sorte, z večjo listno maso in z večjimi plodovi.

Kako torej lahko preprečimo pojav gnilobe na muhi plodov pri paradižniku in drugih plodovkah?

Kalcij moramo rastlinam dodajati preventivno, torej preden se pojavijo znamenja pomanjkanja. To pomeni, da moramo najprej s kalcijem primerno oskrbeti tla z apnjenjem jeseni ali zgodaj spomladi. Kalcij je mogoče dodajati paradižniku in drugim plodovkam tudi fertigacijsko – preko namakalnega sistema z gnojenjem s kalcijevim nitratom. Vendar pa je lahko kalcij, ki smo ga vnesli v tla v neugodnih razmerah manj ali celo nedostopen, podvržen pa je tudi izpiranju iz ornice. V teh primerih lahko plodove najhitreje oskrbimo s kalcijem, če ga dodajamo foliarno – preko listov.

Največ kalcija potrebuje paradižnik v času razvoja plodov. Predvsem v času intenzivne rasti plodov tega elementa pogosto zmanjka. Paradižniku bi morali začeti dodajati kalcij takoj po pojavu prvih plodov in z dodajanjem nadaljevati tudi v času formiranja in rasti novih plodov. Manjši plodovi paradižnika so obdani s tanjšo voščeno prevleko in zato lažje sprejemajo kalcij. Tekom debeljenja plodov se debeli tudi voščena prevleka na njih in zato je sprejem kalcija v plodove manjši. Ko se znamenja pomanjkanja kalcija na plo-

dovih pokažejo, je pogosto že pozno za reševanje težav. Poškodovanih plodov več ni mogoče pozdraviti in jih je najbolje odstraniti.

Za dognojevanje preko listov imamo v Sloveniji na trgu na voljo več foliarnih gnojil s kalcijem. Uporabiti jih moramo preventivno, ko ocenimo, da so pogoji takšni, da bi lahko privedli do pomanjkanja kalcija.

Nekatera listna gnojila s kalcijem vsebujejo tudi mikroelement bor. Bor je element, ki pospešuje gibljivost in tudi sprejem kalcija.

Bor je hranilo, ki ga rastline rabijo v majhnih količinah. S pomanjkanjem bora se največkrat srečamo na alkalnih tleh, kjer je bor vezan v nedostopno obliko, kislih tleh, ker se spira, na tleh z nizko vsebnostjo organske snovi, ali v primeru suše, ko je sprejem iz tal onemogočen. Znamenja pomanjkanja bora opazamo predvsem na lažjih tleh, kjer se ta element izpira. Nekatere zelenjadnice so posebno občutljive na pomanjkanje bora. Pomanjkanje bora se kaže na različne načine, v nekaterih primerih odmirajo korenine in koreninski laski, zato je moten sprejem vode in hranilnih snovi iz tal. Pomembno vlogo ima bor pri oploditvi, zato ga priporočamo za uporabo pri pridelavi plodovk pred cvetenjem. Zadostna oskrba z borom omogoča rastlinam, da so odpornejše na sušo in visoke temperature. Bor pospešuje dozorevanje, izboljša kakovost pridelkov in omogoča normalno sintezo klorofila. Za pomanjkanje bora so posebej občutljive korenovke, med križnicami vse kapusnice in tudi hren. V Pomurju pridelujemo zelo malo korenovk. Med korenovkami je pomanjkanje bora pogosto pri gomoljni zeleni in rdeči pesi. Pri zeleni se kaže kot rjavenje srčnih listov in gomoljev. Pri rdeči pesi ob pomanjkanju bora najprej razpoka povrhnjica starejših listov, na pecljih se pojavijo plutaste pege, pozneje pa bolezen napreduje na notranje liste in na koren, na katerem povzroča trohnobo. Med kapusnicami je za pomanjkanje bora zelo občutljiva cvetača, pri kateri se lahko na listih in pecljih pojavijo plutaste izbokline. Plutaste pege se ob pomanjkanju bora pojavijo tudi na brokoliju in kolerabici. Ob hudem pomanjkanju bora se roža cvetače ne razvije. Če se roža razvije, se na njej pojavijo rjave pege, ki pozneje začnejo gniti. Pri hrenu se zaradi pomanjkanja bora pojavijo razpoke na povrhnjici starejših listov.

Pomanjkanje se velikokrat pojavlja zaradi nedostopnosti tega hranila za rastline, zato gnojenje z gnojili preko tal ni dovolj učinkovito. Potrebe po hranilih v teh primerih enostavneje pokrivamo s foliarnim gnojenjem.

V bodoče bomo morali gnojenju z gnojili, ki vsebujejo bor, posvetiti veliko več pozornosti. V zadnjih letih gnojenje zelenjadnic s hlevskim gnojem upada, ker je živine in posledično tudi hlevskega gnoja vedno manj. Hlevski gnoj vsebuje večino mikroelementov (tudi bor), ki jih zelenjadnice nujno potrebujejo. Če torej ne bomo gnojili s hlevskim gnojem, bomo morali oskrbeti zelenjadnice z mikrohranili bodisi z mineralnimi gnojili (z mikroelementi) preko tal, ali s foliarnim gnojenjem.

Breda Vičar, univ. dipl. inž. kmet.

Prehrana na počitnicah, potovanju, izletu....

Prihaja poletje, čas počitnic, izletov v naravo, potovanj v bližje in oddaljene kraje. To je tudi čas, ko moramo biti nekoliko bolj pozorni na prehrano. Prehrana naj bo pestra. Vsebuje naj polnovredna žita in žitne izdelke, veliko zelenjave in sadja, manj mastno mleko in mlečne izdelke, ter manj mastno meso in stročnice. Na ta način si bomo zagotovili zadostne količine hranil in zaščitnih snovi. Imejmo več manjših obrokov, tako da bo raven krvnega sladkorja enakomerna. Počutili se bomo dobro in polni energije.

Uživajmo veliko zelenjave in sadja. Sadje uživajmo za zajtrk in dopoldan, ter med kosilom in večerjo. Izogibajmo se sadju takoj po kosilu, kajti zaradi daljše prebave sadje fermentira in na ta način daje občutek teže in napetosti.

Ribe naj bodo večkrat na našem jedilniku. Med drugim ribe vsebujejo tudi omega 3 maščobne kisline. Kupujmo sveže ribe, domov jih nesimo v hladni torbi, ter čim prej uporabimo. Tako bomo preprečili ustvarjanje alergena histamina, ki lahko povzroči alergijo (rdečilo vratu in obraza neposredno po zaužitju rib). To še posebej velja za modre ribe.

Izberimo manj mastno meso. Kuhajmo, dušimo, pecimo na žaru ali v foliji. Uživanje maščob v poletnih mesecih zmanjšajmo. Pomembno je, da je večina zaužitih maščob rastlinskega izvora. Prednost dajmo hladno stiskanemu olju (za solate, kuhano zelenjavo, žita, ...).

Poskrbeti je treba tudi za zadosten vnos tekočine. Prednost ima vsekakor voda. Dobrodošla je tudi mineralna voda, kajti z njo vnašamo tudi minerale. Izogibajmo se pijač, ki vsebujejo kofein (kava, kola, ...), ter alkohol, saj ta dva dejavnika pospešujeta izločanje tekočine iz telesa. Prav tako se izogibajmo negaziranih in gaziranih pijač, ker vsebujejo veliko sladkorja in ne odžejajo. Izogibajmo se tudi zelo hladnih pijač, kajti dolgoročno uživanje le-teh lahko oslabi odpornost sluznice prebavil. Na potovanjih velja upoštevati nekaj preprostih pravil. Še posebej bodimo pozorni, če potujemo v tuje države, ali tiste z nižjim higienskim standardom. Uživajmo samo preverjeno vodo za pitje. Najboljša je vsekakor ustekleničena voda. Po možnosti se izogibajmo dodajanja ledu pijačam, saj je led lahko onesnažen s patogenimi mikroorganizmi (priprava iz oporečne vode, naknadna kontaminacija). Uživajmo le toplotno obdelano hrano (kuhano, pečeno). Sveže sadje uživajmo olupljeno (olupimo ga sami). Izogibajmo se sladic, sladoledov in mlečnih izdelkov – razen industrijskih. Ne

jejno v nepreverjenih restavracijah in lokalih. Še posebej to velja za hrano, ki jo prodajajo na ulici. Enako je s hrano, ki jo ponujajo v neoriginalnem pakiranju (keksi, čokolada, ...). Previdni bodimo pri uživanju hrane, ki nekaj ur stoji na sobni temperaturi (švedska miza v hotelih). Hrano ponujeno v nečisti (ostanki hrane, rdečilo za ustnice, ...) ali poškodovani posodi odklonimo. Pomembno je tudi, da si pogosto umivamo roke. Upoštevanje omenjenih nasvetov bo prispevalo k prijetnemu poletju, počitnicam in potovanju. Želim vam lepo, prijetno in zdravja polno poletje.

Zelenjavna priloga

(primerna za piknike)

1 večja zelena paprika, 1 večja rdeča paprika, 40 dag zrelega paradižnika, 1 velika čebulo, 2 stroka česna, 1,5 dl vinskega kisa, 1/2 žličke mlete rdeče paprike, 1 žlica rjavega sladkorja, sol, mleti ingver.

Papriko in olupljen paradižnik narežemo na kocke. Sesekljamo čebulo in česen. V lonec damo papriko, paradižnik in čebulo. Dodamo kis, papriko, česen, sol, ingver in sladkor. Vse skupaj zmešamo. Kuhamo na slabem ognju 30-40 minut. Ohlajeno postrežemo kot prilogo k mesu na žaru, preostanek pa shranimo v oprane in prekuhane steklenice, ki jih dobro zapremo. Lahko hranimo v hladilniku tudi do 10 dni.

prim. mag. Branislava Belović, dr. med.
Zavod za zdravstveno varstvo Murska Sobota

Varno bivanje na soncu

Kmalu se bo začelo poletje, ki nam prinaša veliko sončnih in vročih dni. Sonce ima blagodejne in tudi škodljive učinke na zdravje. Sonce prispeva k boljšemu počutju, nas ogreva in podpira ustvarjanje vitamina D, ki je potreben za rast. Sonce pa je lahko tudi škodljivo. Ultravijolični del sončnih žarkov povzroča porjavlost kože, sončne opekline, ter staranje kože. Sonce lahko tudi poslabša določene bolezni, kot so nekatere virusne (okužba z virusom herpes simplex), ali poslabša določene autoimune bolezni. Rak kože je najbolj resna bolezen, ki je povezana z dolgotrajno in pretirano izpostavljenostjo soncu. Rak kože je vodilni rak v Sloveniji in število obolelih zadnjih deset let nenehno narašča.

Direktna izpostavljenost soncu, ter vročina in visoka vlažnost v zraku lahko povzročijo akutna stanja, pri katerih je potrebno takoj ukrepati in/ali poiskati pomoč zdravnika. Ta stanja so: sončarica, toplotna izčrpanost in vročinski ali toplotni udar.

Do sončarice pride, ko je glava dlje časa nezaščitena, ter izpostavljena močnem sončnim žarkom in visokim temperaturam. Takrat pride do pregrevanja organizma, center za uravnavanje telesne temperature odpove in telo se ne ohlaja, temveč se segreva. Ljudje so različno občutljivi na direktno izpostavljenost soncu – pri enih pride do sončarice zelo hitro, posebej pri otrocih in starejših osebah. Znaki sončarice so: glavobol, povišana telesna temperatura, bruhanje, suha, vroča in pordela koža (ki pozneje zbledi), zmedenost, pospešen srčni utrip in pospešeno dihanje.

Sončarica lahko ogrozi življenje, zato je potrebno takoj ukrepati in ponuditi prvo pomoč. Prizadeto osebo je potrebno umakniti s sonca (najbolje v hladno in miren prostor), ter jo ohladiti. Potrebno je sleči oblačila, jo oprhati z zmerno hladno vodo, ali ji dati hladne obkladke. Če oseba ne bruha, naj pije ohlajeno tekočino – vodo ali čaj. Tako osebo je potrebno čim prej odpeljati k zdravniku.

Toplotna izčrpanost je druga možna posledica izpostavljenosti vročini in visoki vlagi v zraku. Ta se ne pojavi nujno na soncu – lahko je tudi v zaprtem prostoru. Pri bivanju v takem okolju pride do močnega potenja, izgube mineralov (ki uravnavajo tekočino v telesu), oseba se počuti slabo, ima glavobol, bledico, omotico, lahko bruha, ima hladno in vlažno kožo.

Če se ne ukrepam z nadomeščanjem tekočine in mineralov ter hlajenjem organizma, lahko pride do toplotnega udara, saj telo ni zmožno uravnati telesne temperature. Znaki toplotnega ali vročinskega udara so: visoka telesna temperatura, rdeča, vroča in suha koža brez potenja, hiter srčni utrip, utripajoči glavobol, zmedenost, v najhujšem primeru pa tudi izguba zavesti. Ob teh znakih je nujno potrebno klicati reševalce. Prva pomoč je podobna kot pri sončarici ali toplotni izčrpanosti. Osebo je potrebno premakniti v hladno in miren prostor, jo hladiti, osvoboditi oblačil, ji dati hladne obkladke, če je pri zavesti in ne bruha, naj pije ohlajeno tekočino, ki je lahko čaj ali voda.

Da bi bivanje na soncu bilo čim bolj prijetno in brez škodljivih posledic, je potrebno upoštevati določene nasvete:

- Izogibati se sončnim žarkom med 11.00 in 16.00 uro.
- Iskati in ustvarjati senco.
- Imeti pokrivalo za glavo, sončna očala in primerna oblačila.

Posebej so občutljivi majhni otroci. Njih je poleg naštetega potrebno zaščititi še s kremo proti soncu z zaščitnim faktorjem 30 in več. Oznaka za zaščitni faktor je SPF ali LSF. Čim večja je številka zraven oznake, tem večja je zaščita. Zaščitni faktor 30 ali več se priporoča tudi za odrasle. Posebej so izpostavljeni in ogroženi otroci v vozičku, ker so blizu tal (kjer je temperatura višja), poleg tega pa so izpostavljeni segrevanju od zgoraj – od sonca. Če je otrok v vozičku, priporočam sprehode po parku, v senci dreves z uporabo vseh ostalih zaščitnih sredstev (kapa, sončna očala tudi pri najmlajših, lahka svetla oblačila iz naravnih materialov). Zelo je pomembno, da jim pogosto ponujate tekočino za pitje.

Za starejše in kronične bolnike velja, da se ne izpostavlja močnim sončnim žarkom in veliki vročini. Naj so podobno zaščiteni s pokrivalom za glavo, sončnimi očali, ter primernimi oblačili. Primerna oblačila so svetla, ohlapna in iz naravnih materialov. Naravni materiali (bombaž, svila, viskoza, ...) omogočajo telesu, da diha in oddaja toploto. Sintetični materiali zadržujejo izhlapelo vodo, ne dovoljujejo telesu da se ohladi in tako dvigujejo telesno temperaturo, ter prispevajo k dodatnemu segrevanju telesa.

Za vse drži, da pijemo zadosti tekočine, najboljše vode, mineralne vode, čaja ali naravnih sokov. Izogibajmo se pitju alkohola, ker pospešuje izločanje vode. Ne pretiravajmo niti s pitjem kave, saj tudi kava pospešuje izločanje vode. V poletnem času uživajmo v senci, s kozarcem hladne vode in v prijetni družbi.

Asist. mag. Tatjana Krajnc-Nikolić,
dr.med., spec. socialne medicine

ZBIRNI CENTER PUCONCI

V okviru kompleksa regijski center za ravnanje z odpadki Puconci imate občani občine Moravske Toplice možnost **brezplačnega** neposrednega oddajanja naslednjih vrst komunalnih odpadkov:

- **papir, karton vključno z embalažo iz papirja in kartona** (časopis, revije, zvezki, knjige, ovojni papir, papirnate nakupovalne vrečke, pisemske ovojnice, pisarniški papir, prospekti, katalogi, razne kartonske škatle...),
- **različne vrste stekla, vključno z embalažo iz stekla** (prazne steklenice pijač, prazni kozarci vložnih živil, okensko in drugo ravno steklo,...),
- **les, vključno z embalažo iz lesa,**
- **plastiko in kovine, vključno z embalažo iz plastike in kovin** (plastično, kovinsko, sestavljeno – tetra pak, stiropor,...),
- **zeleni vrtni odpad** (obrezi dreves in grmičevja, pokošena trava),
- **kosovni odpadki** (oblazinjeno pohištvo, preproge, vzmetnice, svetila in senčila,...)
- **električna in elektronska oprema** (velike in male gospodinjske naprave, televizijski in računalniški zasloni, telekomunikacijska oprema, zabavna elektronika, električno in elektronsko orodje, oprema za razsvetljavo, električni aparati za nego telesa, elektronske igrače in športna oprema z električnimi ali elektronskimi sestavnimi deli,...)
- **odpadna jedilna olja,**
- **odpadna zdravila,**
- **odpadne baterije in akumulatorji,**
- **izrabljene gume** (do 50 kg na osebo/letno)

V okviru zbirnega centra je možna oddajati nekatere vrste odpadkov, za katere je potrebno plačati nadaljnjo obdelavo. Med te sodijo:

- oblačila, tekstil,
- nevarni odpadki iz gospodinjstev, razen jedilnih olj, zdravil, baterij in akumulatorjev,
- odpadki azbestno-cementnih kritin, gradbeni odpadki iz gospodinjstev (beton, opeka, ploščice, keramika, ...).

Ločeno dostavljeni odpadki se s pomočjo zaposlenih v CEROP d.o.o. razvrstijo po kontejnerjih pod nadstreškom ali odložijo na kompostarni.

Delovni čas zbirnega centra:

POLETNI: od ponedeljka do petka od 6 do 20 ure, ob sobotah od 8 do 12 ure.

ZIMSKI: od ponedeljka do petka od 6 do 18 ure.

Morebitne spremembe delovnega časa so objavljene na spletni strani <http://www.cerop.si/>

CEROP d.o.o.
Vaneča 81 B, 9201 Puconci
telefon: 02 545 93 10;
faks 02 545 93 16;
e-mail: info@cerop.si

Na podlagi 11. člena Odloka o priznanjih in nagradi Občine Moravske Toplice (Uradni list RS, št. 35/97) komisija za priznanje in nagrade objavlja

RAZPIS

ZA PODELITEV PRIZNANJ IN NAGRADE OBČINE MORAVSKE TOPLICE ZA LETO 2012

I.

Občina Moravske Toplice podeljuje priznanja in nagrado Občine Moravske Toplice posameznikom za pomembna dejanja, življenjsko delo in dosežke. Podjetjem, samostojnim podjetnikom, zavodom, društvom, političnim strankam, krajevnih skupnostim in drugim organizacijam se lahko podelijo za pomembne dosežke na področju gospodarskega razvoja in splošnega razvoja (kmetijstva, turizma in gostinstva, obrti, industrijske proizvodnje itd.), družbenih dejavnosti (kulturna, športna, izobraževalna itd.), informiranja, gasilstva in reševanja, pri delu drugih društev, reševanju manjšinske problematike ter razvoju posameznih dejavnosti oziroma krajev v občini.

II.

Priznanja in nagrade Občine Moravske Toplice:

1. Naziv Častni občan Občine Moravske Toplice
2. Priznanje Občine Moravske Toplice
3. Velika zahvalna listina
4. Nagrada Občine Moravske Toplice

III.

Naziv **Častni občan Občine Moravske Toplice** se podeljuje posameznikom za posebno pomembna dejanja, delo in zasluge, ki pomenijo izjemen prispevek k razvoju, ugledu in uveljavljanju Občine Moravske Toplice v državi ali na mednarodnem področju.

Priznanje Občine Moravske Toplice se podeljuje za pomembna dejanja in dosežke na področju iz I.točke tega razpisa, dosežene v zadnjem obdobju.

Velika zahvalna listina Občine Moravske Toplice se podeljuje za dosežke na področjih iz I. točke tega razpisa, ki so prispevali k uveljavitvi občine in njeni specifični prepoznavnosti v širšem slovenskem prostoru.

Nagrada Občine Moravske Toplice se podeljuje za izjemno pomembne dosežke na kateremkoli področju delovanja za sistematično in dosledno delo pri razvijanju gospodarskih dejavnosti, negovanju in razvijanju kulturnih vrednot, za izjemne športne in druge dosežke, ki nosilca uvrščajo v vrh državnih in mednarodnih tekmovanj, ustvarjalnih dosežkov

na področju raziskovanja, umetniškega delovanja ali na drugih področjih.

Predloge za podelitev priznanj in nagrade lahko podajo posamezniki, skupine občanov, politične stranke, župan, krajevne skupnosti, podjetja, zavodi, društva ter druge organizacije in skupnosti. Predlog mora vsebovati podatke o kandidatu in priznanje oziroma nagrado z utemeljitvijo predloga ter podatke o predlagatelju.

Pisne predloge je potrebno posredovati najpozneje

do ponedeljka, 6. avgusta 2012, na naslov:

OBČINA MORAVSKE TOPLICE, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice s pripisom » Razpis – komisija za priznanja in nagrado«.

Maj in junij – meseca gasilskih tekmovanj

V maju in juniju smo bili gasilci zelo aktivni. Hvala bogu, da je bila velika večina teh aktivnosti samo izobraževalne in tekmovalne narave. Izvedli smo tri sektorska in še občinsko tekmovanje.

Pravila tekmovanj se niso spremenila in tako so vse ekipe morale pokazati svoje znanje in spretnost v izvedbi tridelnega napada, razvrščanja in štafete. Nekoliko drugačno je seveda tekmovanje za pionirje, ki tridelnega napada še ne zmorejo, zato pa pokažejo svojo izurjenost za gašenje z vedrovko.

V prejšnjih letih so se tekmovanja zavlekla v počitniški čas, kar je povzročalo nemalo težav pri zagotavljanju prisotnosti. Predvsem se je to odražalo na udeležbi pionirskih in mladinskih ekip. Tako smo se letos odločili, da vsa tekmovanja izvedemo pred letnimi počitnicami. Glede na udeležbo smo ugotovili, da je bila ta odločitev dobra. Na občinskem tekmovanju je sodelovalo kar 7 ekip pionirjev, kar že dolgo časa ni bila praksa.

Na podlagi organiziranosti v okviru Gasilske zveze Moravske Toplice so bila najprej izvedena tekmovanja v vseh treh sektorjih in sicer sektorji Bogojina, Martjanci in Prosenjakovci. Glede na velikost sektorjev imajo pravico udeležbe na občinskem tekmovanju prve štiri ekipe članov A iz sektorjev Martjanci in Prosenjakovci, ter prvi dve ekipe članov A iz sektorja Bogojina. Iz ostalih kategorij lahko, glede na njihovo število, na občinskem tekmovanju sodelujejo vse ekipe.

V sektorju Bogojina je bilo izvedeno tekmovanje že v začetku maja. Tekmovanje je dobro uspelo, organizator je pripravil proge in vse ekipe so zaključile tekmovanje brez večjih težav. Nekoliko več pozornosti bi bilo verjetno treba dati obveščanju, da bi bila udeležba krajanov Bogojine in iz ostalih krajev večja. Mogoče je temu, da je ta dogodek minil nekako brez večjega odmeva, botrovalo tudi to, da prizorišče oziroma dostop do njega ni bil posebej označen.

V sektorju Martjanci je bilo tekmovanje izvedeno 9. junija v Ivanovcih. Pri pripravi tekmovanja je sodelovalo precej ljudi in temu primerna je bila tudi izvedba. Kljub temu, da nam vreme ni bilo najbolj naklonjeno, smo tekmovanje izvedli v celoti. Mnogo udeležencev in ostalih obiskovalcev se je v prireditvenem šotoru družilo še kar nekaj časa in to kljub temu, da jih je bila večina kar dobro premočenih.

Že naslednjega dne smo izvedli tekmovanje sektorja Prosenjakovci in sicer v Ivanjševcih. Kljub temu, da vremenska napoved ni bila najboljša, je vreme vzdržalo vse do konca tekmovanja in popoldanskega druženja. Izgleda, da se je ves dež, ki je bil namenjen naši občini, izlil dan prej. Organizatorji so se zelo potrudili in poskrbeli, da je bilo vzdušje že na tekmovalnem delu zelo dobro, kar se je stopnjevalo še na druženju po razglasitvi rezultatov.

In če vreme ni bilo najboljše v Ivanovcih, je bilo zato toliko lepše in vroče 17. junija, ko smo v Fokovcih izvedli občinsko tekmovanje. Organizator tega tekmovanja je Gasilska zveza Moravske Toplice, gostitelj pa je bilo PGD Fokovci. Člani tega društva in ostali vaščani so se res potrudili, da je vse potekalo v najlepšem redu. Nekaj manjših težav je bilo samo pri izvedbi tekmovanja, kar se je odražalo predvsem na začetku. Ko je tekmovanje steklo, ni bilo problemov in je bilo izpeljano v predvidenem času.

Občinskega tekmovanja se je udeležilo kar 28 ekip in sicer 7 ekip pionirjev, 2 mladinski ekipi, 5 ekip članic, 4 ekipe članov B in 10 ekip članov A, ki so si priborili pravico udeležbe na sektorskih tekmovanjih.

Kljub temu, da letos ne izvajamo regijskega tekmovanja, je bila pripravljenost ekip na visokem nivoju. Res veseli dejstvo, da se je povečalo število mladih, pionirskih ekip. To pomeni, da delo z mladimi v PGD in na ravni GZ M. Toplice prinaša rezultate. In to kljub temu, da imajo danes mladi mnogo več možnosti za udejstvovanja na drugih področjih in aktivnega preživljanja prostega časa. Tako se nam za prihodnost gasilstva v naši občini ni treba bati.

Gasilska tekmovanja imajo velik pomen ga razvoj pristo- voljnega gasilstva in to ne samo na tekmovalnem področju. Predvsem pomemben je izobraževalni del in predstavitve-

ni del ostalim občanov. Zato je tudi zelo pomembno, da so taka tekmovanja dobro organizirana. In to je bilo letos v naši občini ponovno potrjeno, kar gre vso priznanje vsem orga- nizatorjem.

Rezultati občinskega tekmovanja so bili naslednji:

PIONIRJI: 1. MARTJANCI, 2. SELO, 3. MLAJTINCI, 4. M. TOPLICE, 5. SUHI VRH, 6. TEŠANOVCI, 7. FILOVCI

MLADINCI: 1. MORAVSKE TOPLICE, 2. TEŠANOVCI

ČLANICE: 1. KRNCI, 2. MARTJANCI, 3. SUHI VRH, 4. SELO, 5. MORAVSKE TOPLICE

ČLANI-B: 1. TEŠANOVCI, 2. SELO, 3. MORAVSKE TOPLICE, 4. SEBEBORCI

ČLANI- A: 1. SEBEBORCI, 2. SREDIŠČE, 3. MARTJANCI, 4. FILOVCI, 5. KRNCI, 6. FOKOVCI, 7. TEŠANOVCI, 8. PROSENJAKOVCI, 9. IVANCI, 10. SELO

Ogorčeni gasilci pgd krnci

Na Občinskem tekmovanju gasilcev, ki je bilo 17. junija 2012 v Fokovcih, je sodelovalo veliko ekip, med drugimi tudi ekipa PGD Krnci, ki je med člani A zasedla (po uradnih rezultatih) peto mesto. Vsi sodelujoči smo ogorčeni nad sodniško odločitvijo, saj so sodniki naši ekipi pripisali 5 kazenskih točk za napako, ki ni zabeležena v nobenih pravilih tekmovanja. Predstavniku ekipe (cevarju 1) je ključ za spajanje padel iz roke na tla in sodniki so to šteli za napako, kljub temu, da je ključ za spajanje tudi pobral. To bi lahko šteli za napako samo pri predaji ključa vodarja 1. V pravilih gasilskih in gasilskošportnih tekmovalnih disciplin piše: Če C-1 ali C-2 odložita svoj ključ za spojke pri MB in ga ne vzameta s seboj, ko gresta na svoje mesto (zaključna postavitev), se to oceni kot »nepravilno delo«. Če ga med delom izgubita in le-ta ostane na tleh po koncu vaje, se to oceni kot »pozabljena ali izgubljena oprema« (Pravila, str. 131). Desetar PGD Krnci je takoj po vaji napisal pritožbo sodnikom, vendar so jo ti zavrnil kot neutemeljeno. Tudi predstavnik GZS za tekmovanja in večina preostalih sodnikov (ki niso bili na prizorišču in so bili o dogodku obveščeni) je mnenja, da to ni bila napaka in da je s tem dejanjem bila ekipa PGD Krnci storjena krivica. Brez omenjene napake bi bila naša ekipa uvrščena na **drugo mesto**. Zaradi oškodovanja pričakujemo javno opravičilo predstavnika sodnikov, vsekakor pa smo o pripetljaju obvestili vrh GZS.

Pohvala pa gre predvsem ekipi članic PGD Krnci, ki je zasedla **prvo mesto**. S tem so ženske dokazale, da so res najboljše in se približujejo tudi vrhu v Slovenskem merilu.

Predsednik PGD Krnci
Ivan Žerdin

Podmladek RK

8. maja je minilo 184 let, kar se je v Ženevi rodil Henry Dunant, ustanovitelj Rdečega križa. Njemu v spomin se na ta dan vsako leto v Sloveniji prične Teden Rdečega križa, ki je letos potekal pod geslom »Mladi za boljši

svet«. Med številne aktivnosti, ki se izvedejo v tem tednu, se vsekakor štejejo tudi sprejemi novih mladih članov (drugošolcev) v to najstarejšo humanitarno organizacijo na svetu. Na področju Območnega združenja Rdečega križa Murska Sobota je število osnovnih šol tolikšno, da ni mogoče vseh šol obiskati, ter opraviti sprejem v RK v enem tednu. Zatorej je sprejem novim mladih članov v RK na Osnovni šoli Bogojina, v razredu razredničarke Mirjane Pozdrec, bil opravljen v četrtek, 7. junija. Krajši nagovor in pozdrav zbranim kandidatom za sprejem je imela Simona Nemec – mentorica RK na OŠ Bogojina. Filip Matko Ficko – dolgoletni aktivist RKS Murska Sobota je drugošolcem vlogo najstarejše humanitarne organizacije na svetu predstavil skozi risano zgodnico Križem kapica. Vsi novospregjeti člani RK so prejeli izkaznice in kapice RK, za darilca pa pisala in balone. Pisala in balone so prejeli tudi tisti učenci, katerih starši niso podpisali izjave, da je njihov otrok lahko član humanitarne organizacije, kot je RKS.

Filip Matko

Zaradi suše je treba porabo vode racionalizirati

Soboško javno podjetje Vodovod uporabnike vode iz vodovodnega sistema obvešča, da so zaradi suše že z aprilom uvedli prve ukrepe za racionalizacijo porabe vode. Čeprav je bilo maja nekaj padavin, se nivo podtalnice ni bistveno dvignil, zato ukrepi za zmanjšanje porabe vode še vedno veljajo. V zadnjih dneh opažajo, da se je poraba vode povečala zlasti v jutranjih in večernih urah, kar daje slutiti, da uporabniki ne upoštevajo poziva k varčevanju z vodo. Zato iz podjetja Vodovod sporočajo, da v izogib prisilnih omejevalnih ukrepov sami zmanjšamo porabo vode.

Zato tudi uredništvo Lipnice poziva vse uporabnike javnega vodovodnega sistema, da se pri uporabi vode obnašajo kar se da racionalno in varčno. Bog ne daj, da bi si kdo v teh sušnih časih želel napolniti plavalni bazen z vodo iz javnega omrežja. Tudi sankcije so predvidene, še sporočajo iz soboškega Vodovoda.

bc

Studenčarstvo

Ljudje so končno le spoznali, da je voda osnovni vir življenja. Ni življenja brez vode. Zdravje človeka in kvaliteta njegovega življenja sta posledici tega. Vendar je vodo, ki jo uporabljamo v gospodinjstvih, potrebno najprej najti in jo tudi »pripeljati« do hiše.

Veliko ljudi je priključenih na mestne (vaške) vodovode, vendar je prav tako veliko ljudi, ki imajo lasten vodnjak. Za iskanje vode se v novejših časih uporablja veliko različnih načinov, vendar vsi tisti, ki želijo imeti (doma ali kje drugje) vodnjak poln vode, se še zmeraj obrnejo na ljudi, ki se ukvarjajo z iskanjem vode. Iskalci vode (ali studenčarji) so bili nekoč med prebivalstvom zelo cenjeni in spoštovani, saj je bilo njihovo delo življenjsko pomembno. Studenčarstvo je bila domača obrt, povezana z iskanjem vode (predvsem z razvejano leskovo šibo), kopanjem vodnjakov, poglobljanjem le-teh, nameščanjem črpalk za črpanje vode iz vodnjakov in podobnih zadev. Kot obrtniki so studenčarji znani od 2. polovice 19. stoletja, po 1. svetovni vojni so bili registrirani celo kot studenčarski mojstri. Preden so se pojavile železne in motorne črpalke so izdelovali lesene, tudi več kot 10 m dolge cevi (predvsem iz borovih debel) za črpanje vode. Prvotna naprava za črpanje vode je bila prav tako izdelana iz lesa. Tudi v naši občini imamo studenčarja – v Ivanovcih živi **Vladimir Lazar**, ki je večino svojega življenja posvetil studenčarstvu. Čeprav se z iskanjem vode več veliko ne ukvarja pravi, da so nekoč imeli zelo veliko dela. Vsaka hiša je imela (oz. želela imeti) svoj vodnjak, ali je bilo potrebno že obstoječi vodnjak poglobljati. »Imel sem več zaposlenih, saj smo studence kopali ročno.«, pravi Lazar. Nekateri studenci so globoki tudi čez 20 metrov in moraš biti res pogumen, da se spustiš tako globoko brez vseh zadržkov in na zelo majhnem prostoru še kopaš zemljo, ki jo drugi zatem (ponavadi z vedro) povlečejo iz studenca. Ljudje so si med seboj morali zaupati, saj se je včasih tudi zgodilo, da je kateri izpustil vedro, polno zemlje, nazaj v

studeneč, kjer so kopali. Do nesreče lahko pride zelo hitro, zato je to zelo nevarno opravilo. Navsezadnje se je že zgodilo, da se je zemlja porušila v nedokončan studenec. Na vprašanje, kako vedo, kje morajo kopati Lazar odgovori, da je iskanje vode umetnost. Vodo lahko najde vsakdo. Vendar vsaka voda ni dobra, oziroma je lahko izvir preslab, da bi zadovoljil potrebe odjemalcev. »Tukaj pridejo v poštev izkušnje, ki sem si jih začel nabirati že kot otrok. Od majhnih nog sem se učil od soseda in strica, ki je obvladal te zadeve. Svoje znanje sem izpopolnjeval tudi v Avstraliji, kjer sem preživel nekaj svojih mladostnih let.«

S pomočjo bajalice (enoletna leskova ali vrbova veja) lahko naš sogovornik poišče podzemno vodo (pa tudi razne minerale in rudnine). Bajaličarstvo izhaja iz besede bajalica oziroma bajanica – šiba za iskanje vode in drugih predmetov, bajaličar (oziroma bajaničar) pa je oseba, ki zna ravnati z bajalico. Znano je tudi, da z bajalico potrebuješ posebne sposobnosti – to torej ni opravilo za vsakogar. Bajaličarstvo (oziroma studenčarstvo) pa v preteklosti ni bilo razširjeno le med kmečkimi sloji prebivalstva. Z bajaličarstvom naj bi se ukvarjal že Valvasor, v začetku 20. stoletja pa je bil zelo znan iskalec vode tudi ljubljanski baron Anton Codelli.

Večji problem od najdbe vode je vnaprejšnje določanje globine še neobstoječega vodnjaka. Naš studenčar lahko s pomočjo posebne ure na vrvi (kakšna natančno je ta ura, nam ni želel razkriti) določi globino vodnega vira. »Napaka je lahko največ nekaj deset centimetrov.«, pravi Lazar. »Natančno določanje vodnega vira in njegove globine je najpomembnejše opravilo pri iskanju vode.«, še doda.

Ker je voda res osnovni vir življenja, morajo biti vsi ljudje sveta ozaveščeni, da vodo spoštujemo kot nekaj, kar nam je sveto. Je ne onesnažujemo, ter cenimo vsako kapljico, ki jo popijemo, uživamo, občutimo, ko nam teče po telesu in uživamo ko jo vidimo - bodisi kot reke, slapove, morja, ali pa tudi umazano in onesnaženo mlako, v kateri živali najdejo svojo hrano in prostor za bivanje.

Bojan Lukač

30 let Kulturnega društva Prosenjakovci

V nedeljo, 17. junija 2012, je v kulturni dvorani združenega doma Prosenjakovci potekala slovesnost ob tridesetletnici obstoja in delovanja kulturnega društva. V bogatem kulturnem programu sta nastopila nekdanji in sedanji etnopedski zbor, ter mladi recitatorji.

S predstavitvijo kronike društva so se navzoči ozrli v preteklost, ter se spomnili začetkov in dosežkov društva, ki je bilo ustanovljeno na ustanovnem občnem zboru maja leta 1981, ko se je v združenem domu Prosenjakovci zbralo nekaj bodočih članov, ki so ustanovili Kulturno-umetniško društvo Ady Endre Prosenjakovci. Društvo je bilo vpisano v register društev leta 1982. Leta 1997 se je društvo v želji po razširitvi dejavnosti in uspešnejšem nadaljnjem delu iz kulturno-umetniškega preimenovalo v Kulturno-turistično društvo »Ady Endre« Prosenjakovci.

30 let so društvo poleg prvega predsednika Štefana Molnarja, vodili: Evgen Koša, Jožica Vöröš, Ladislav Sabotin, Cvetka Vöröš, Denis Malačič in Suzana Kovač.

Kulturno-turistično društvo je obudilo vrsto starih opravil in običajev, kot so: žetev in mlatitev, pokrivanje s slamo, predelava lanu, »čejljanje« perja in »lujpanje« semen, pridelava prosene kaše; organiziralo je tri srečanja Prosenjakovčarjev, ter več razstav pirhov in ročnih del. Sekcija vinogradnikov je organizirala vsakoletno ocenjevanje vina, postavljanje klopotca in martinovanje, sekcija ročnih del je pripravila več razstav vezenin, pevski zbor pa je opravil mnogo vaj in nastopov doma in v tujini.

Slovesnosti so se udeležili tudi župan Občine Moravske Toplice g. Alojz Glavač, poslanec državnega zbora RS g. László Göncz, direktorica Zavoda za kulturo madžarske narodno-

sti Lendava ga. Lili Kepe in predsednica MNSS Občine Moravske Toplice ga. Zsuzsi Vugrinec, ki so društvu izrekli čestitke in mu zaželeli uspešno nadaljnje delo.

Ob koncu slovesnosti je društvo podelilo priznanja in zahvale najzaslužnejšim članom društva, ter sponzorjem in donatorjem.

Skozi 30 let delovanja društva se je pokazalo, da vaščani Prosenjakovcev znajo stopiti skupaj, ko je to potrebno in ob takšnem vzdušju je tudi delovanje društva prijetnejše, posamezne prireditve pa lažje izvedljive. Tako je bilo pred 30 leti, nič drugače ni tudi letos. Zelo kmalu bodo stekle priprave na postavljanje klopotca, na martinovanje, hitro bo tu božično praznovanje in tako naprej, znova in znova, da ne pozabimo kdo smo in kje smo doma.

M. Gorza

Tradicionalno srečanje kermendinčanov 2012

Ob prazniku mladosti smo se že petič zapored družili in obujali spomine na ranču Bohar-Topolovec, nekdanji prebivalci Kermendina, zaselka v Ratkovcih in danes tam stalni in ob vikendih živeči prebivalci. Pridružil se nam je tudi župan naše občine g. Alojz Glavač. Zabavali smo se ob dobri jedi in pijači, ter obujali spomine na naše prednike in na način življenja včasih in danes na Kermendinu.

Mojca Bohar Topolovec

6. festival vina in kulinarike v Filovcih

V lončarski vasi je ves dan dišalo po sveže pečenih plemenjakih in ostalih dobrotah, ki so jih pripravile vrle Filovske gospodinje v lončenih posodah.

Organizatorji festivala Krajevna skupnost Filovci in društva so tudi tokrat z neumornim trudom pripravili imeniten kulinarčno-vinski dogodek, ki iz leta v leto v Lončarsko vas Filovci privabi vse več obiskovalcev in radovednežev.

Slednji so lahko pokušali zaklade domače prekmurske kuhinje. Na pokušino so bile številne znane in manj znane prekmurske jedi, servirane v glinenih posodah (kūjline, dōdole, kisló žūpo, sladko zelje, mlečno repo s krompirjem, makove in masne gibice, žūjco z bučnim oljem, mlečne kumarice, fižolovo solato).

Festival je vedno bolj priljubljen za skupine turistov in posameznike, ki prikolesarijo do Filovcev.

Filovske vertinje, sakačice so poskrbele za prikaz izdelave prekmurske gibanice in retasa na prostem.

V okviru zabavnega programa so nastopili Gašper Marič iz Sebeborce, mlada pevka Katarina Berden, glasbeno-pevska skupina Cvetje v jeseni iz Tišine, Filovske pevke, mladi vokalisti (Alen in Žiga Benko, ter Nejc Černela). V večernem zabavnem delu je nastopil Duo Marjan in Tadeja.

Krušna peč v Lončarski vasi Filovci je bila vroča od jutra do večera festivalskega dne, saj se je speklo veliko plemenjakov, prekmurskih gibanic in retas, saj je potekala priprava le-teh dobrot v živo in je bila prava popestritev dogajanja.

V okviru večernega programa je župan Alojz Glavač v družbi organizatorjev festivala in ocenjevanja vin podelil medalje vinogradnikom, ki so sodelovali na društvenem ocenjevanju vin in zlate medalje za kakovost na ocenjevanju vin za Prekmurskega prvaka, ki je letos prav tako potekalo v Filovcih.

Otroci so lahko svoje ročne spretnosti preskusili v lončarski ali kuharski, ter v delavnici izdelovanja okrasja iz krep papirja, možna je bila še vožnja s konjsko vprego. Vzporedno z gastronomskim delom je potekal tudi enološki del s pokušnjo vin s filovskih bregov, Trnavski breg je zastopal vinogradnik Alojz Berden, Filovski breg vinogradnik Josip Švenda, na Filovskem bregu Gaju, pa se je predstavljalo društvo Gaj, ki je za obiskovalce odprlo društveno Vinoteko.

tekst in foto: Janja Bürmen

Kresovanje in postavitve mlaja v Ivanovcih

Na predvečer prvega maja – praznika dela je v Ivanovcih potekalo kresovanje in postavitve mlaja, ki ga je pripravila Ivanovska mladina v sodelovanju z TKŠD Ivanovci. V popoldanskem času so fantje poskrbeli za mlaj, ki so ga skupaj z dekleti okrasili in pripravili vejevje za kres.

Lepo je bilo opazovati mladino, ki je z veseljem in zagonom poprijela za delo. Ustavljali so se mimoidoči in v mislih na mladostna leta pripovedovali, kako so tudi oni nekoč postavljali mlaj in kresovali. Pred prvim mrakom so se zbrali ostali vaščani in s skupnimi močmi smo postavili mlaj. Ko se je začelo temniti, se je zakuril kres.

Prijetno praketanje in svetloba ognja sta združila mlado in staro v vasi. Zadišalo je po kuhanih klobasah iz kotla, ki so ga mladi postavili na prostem in ob dobri Ivanovski kapljici je druženje trajalo dolgo v noč z željo, da se naslednje leto spet dobimo.

Košnja v bogojinskem ogručku z malico za kosce

Tudi letos so člani in simpatizerji TD Bogojina prikazali ustranjo košnjo z ročno koso. Manjkalo ni niti gospodarjevega gostoljubja, ki ga pri delu nikoli ne (z)manjka.

Za koso je prijel tudi župan Alojz Glavač.

Zaklenjena mladost v Krncih

Izbor ustreznih besed je temelj komuniciranja v dandanašnji družbi. To poreče tudi znan Slovenski pregovor, ki pravi: »Lepa beseda lepo mesto najde.« Tudi Rezka Mataj, upokojena učiteljica Osnovne šole II Murska Sobota, je našla mesto v svoji prvi pesniški zbirki Zaklenjena mladost, ki jo je v soboto, 26. maja 2012, predstavila tudi v Krncih. Ni naključje, da se je to zgodilo ravno tam, saj ima pisateljica s svojim partnerjem v Krncih majhen vikend, kamor zelo rada zahaja, saj je »malo takih krajev z neokrnjeno naravo«, pravi.

»Ne gre samo za mladost, gre za nek sprehod po življenju. Recimo, ko smo hodili po vaseh, smo opazovali veliko domačij, ki so bile zapuščene, temne, in ravno iz tega izhaja pesem Temna domačija. Naj pa povem, da je naša domačija bila prelita z ljubeznijo. Vsak večer smo otroci peli in šli tako rekoč s pesmijo spat.«, pojasni Matajeva, ki prihaja iz družine sedmih otrok, med katerimi je najmlajši bil fant, ostalo so bila dekleta.

Rezka Mataj se je v svoji pesniški zbirki, ki jo je začela pisati pred štirimi leti, iskreno izpovedala. V njej se je sprehodila po celotnem svojem življenju in uresničila še svoj tretji cilj v življenju. Kot meni Milan Vincetič, ima človek v svojem življenju tri cilje: roditi otroka, posaditi drevo in kar je najtežje, napisati knjigo.

Pesniško zbirko je strokovno pregledal in ocenil Tine Mlinarič, ki pravi, da lahko »zagotovo rečemo, da so pesmi podarjene vsem nam, prav zaradi kratkih verzov, ki spominjajo na vrhunsko pisateljico Svetlano Makarovič«.

Predstavitve knjige se je udeležilo precej ljudi, med njimi tudi župan občine Moravske Toplice g. Alojz Glavač in nekateri svetniki.

Bojan Lukač

Naš pisani tobogan

»Srečen je lahko le tisti, ki osrečuje,
bogati tisti, ki deli,
sprejeti tisti, ki sprejema.«

Te besede namenjam dijaku Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer – predšolska vzgoja, ki so pod mentorstvom svojih profesorjev spremenili vsakdanost otrok v pisane barve, katerih raznolikost spretno prelita v čudovita doživetja, ne more in ne bo zbledela.

Sreda, 20. junij 2012. Jutro je naznanjalo vroč dan, še bolj vroče pa so bile otroške želje spoznati in doživeti presenečenje, ki se skriva pod nazivom »Pisani tobogan«. Otroci vrtca Martjanci so se z vzgojiteljicami podali na dolgo pot, ki je vodila med polji, po kolesarski stezi ob potoku, med zelenjem in se usmerila v vrtec Moravske Toplice, kjer so bili lepo sprejeti in pogoščeni. Kolona se je še podaljšala, saj so se pridružili še otroci vrtca Moravske Toplice in njihove vzgojiteljice. Tako združeni na isti poti, z istim ciljem, smo se vzpenjali na hrib in vsakdo, ki bi videl ta prizor, bi ga lahko označil kot pisani tobogan. Ko smo prispeli na hrib, je bil prvi izziv avtobus. Izjave otrok so nakazovale, da so se v njem pripeljali igralci, da jih je dosti in so veliki. Med vrati gasilskega doma Moravske Toplice nas je pozdravila ravnateljica zavoda Vrtci Občine Moravske Toplice Simona Kaučič in nas usmerila v prostor, spremenjen v prečudovito prizorišče.

Ob vhodu so nas pričakali dijaki, ki so delili izvirno pripravljene letake z nakazano vsebino dogajanja. Otroci so posedli na blazine in klopi, vsi so naenkrat postali znanci, pa čeprav so se nekateri prvič srečali. Pridružile smo se jim vzgojiteljice, ki smo od presenečenja obnemele. Naše misli in občutki ob pogledu na množico dijakov in profesorjev so prežele dogajanja v nas in nam same po sebi govorile, da je kljub zahtevnosti poklica ob takih ljudeh lepo biti vzgojitelj. Kaj so doživljali ob našem srečanju dijaki in njihovi profesorji ne vem. Vem pa, da so nam poklonili nasmeji in izžarevali posebno toplino, ki jo redkokateri človek današnjice, še zmora in zna podariti drugemu.

Uvodni nagovor profesorice je nadaljeval dijak, ki je s svojim nastopom prevzel vse prisotne in nas spretno peljal po vseh etapah dogajanja. Sledile so predstavitve, ki jih tudi najboljši poznavalec besed ne bi znal in zmogel opisati. To slikovitost dogajanja na odru se da samo občutiti in

doživeti, saj so se presenečenja vrstila iz trenutka v trenutek, prelivala v slikovitost dogajanja v pesmi, plesu, igranju instrumentov in gledaliških iger.

Ob koncu predstave so se porajale misli, ki so prevzele. Vse se je zdelo kot nemogoče, a resnično doživeto. Dijaki in profesorji, ki so bili sooblikovalci tega dogajanja, so naenkrat vstopili v svet najmanjših, v svet otrok Vrtca Občine Moravske Toplice, svet, ki je za marsikoga predaleč in brezzven. Bili so kot čarobni napoj, ki jih je prevzel, vodil, usmerjal in sprostil.

Srečni, da smo lahko bili delček njihove zgodbe, zgodbe z veliko začetnico, del tobogana, ki se ni in se ne bo končal z njihovim odhodom, del doživetij, ki jih oblikujejo dijaki (kasnejši vzgojitelji naših otrok) smo se s prijetnimi občutki vrnili v vrtec.

»Vzglemi vlečejo...«. Tako se začena nam vsem dobro poznan rek, ki se je s prisotnimi profesorji znova potrdil in dokazal, da so še ljudje, ki čutijo s svojim poslanstvom, ki ne delajo samo za materialne koristi, pa čeprav včasih tega drugi ne opazijo.

Vemo, da je ob obilici vsega, kar nam nalaga življenje, težko izbirati prave poti. Profesorji in dijaki Gimnazije Franca Miklošiča Ljutomer – predšolska vzgoja, so ponovno potrdili, da so izbrali pravo pot, ki vodi otroke k sreči.

Vztrajajte na njej, saj ste nam v ponos, kasnejšim generacijam pa dober kašipot, da je razdajanje za nemočne vrednota, ki je ne premore vsakdo.

Zapisala vzgojiteljica Milena Černela

Dobili smo novo igralo

Vsak človek, pa naj bo to otrok ali odrasla oseba, je vesel, ko se mu v življenju zgodi kaj prijetnega, ko dobi nekaj novega ali pa ga nekdo prijetno preseneti. In vse to se je zgodilo nam v našem dvojezičnem vrtcu.

Bilo je zgodaj zjutraj, ko se je na igrišče našega vrtca pripeljal tovornjak. Radovednost naših otrok je bila zelo velika, zato smo pokukali skozi glavna vrata in opazili, da so nam za naše igrišče pripeljali dolgo pričakovano sestavljeno igralo. Vsi otroci in tudi strokovne delavke smo bili tega zelo veseli. Igrala, ki stojijo na našem igrišču, so stara že 36 let in nova pridobitev je še kako dobrodošla.

Delavci, ki so igralo postavili, so se dela lotili zelo hitro in odgovorno. Pred odhodom na igrišče smo se z otroci dogovorili, da si bomo postavljanje igrala ogledali tudi mi, a s primerne razdalje, da se nam ne bo zgodila kakšna nevspečnost. Otroci so upoštevali dogovorjena pravila in s peskovnika so pozorno opazovali delavce, kako pridno sestavljajo naše novo igralo. Sproti so ugotavljali, kaj vse bodo lahko počeli na njem. Od vsega so se najbolj veselili rdečega tobogana, ki so že ga zelo pogrešali, saj smo zaradi dotrajanosti starega morali umakniti že pred nekaj meseci.

Ko so delavci postavili naše novo igralo, so nas opozorili, da se na njem lahko igramo šele v ponedeljek, saj se mora beton nekoliko strditi. Ta novica naše otroke ni prav nič razveselila, a po krajšem pogovoru z njimi smo ugotovili, da bo vikend hitro minil in da se bomo ob ponovnem snidenju že lahko igrali na njem.

Končno je napočil dan, ko smo smeli na naše novo igralo. Najprej smo si igralo vsi skupaj dobro ogledali, se ob njem pogovorili, nato pa se je igra lahko začela. Tobogan je tisto igralo, ki je pritegnilo največ pozornosti naših otrok, a nič manj jih ni bilo na plezalu. Otroci so neznansko uživali v igri na novem igralu in upajmo le, da nam bo dobro in dolgo služilo v veselje vseh nas.

Zapisała vzgojiteljica Bernarda Koroša Pantović
iz dvojezične enote Prosenjakovci

Új játékot kaptunk

Minden ember, legyen az gyermek, vagy felnőtt, örül ha az életében valami kellemes történik vele, amikor valami újat kap, vagy valaki valami széppel meglepi. Ez pedig velünk is megtörtént, a mi kétnyelvű óvodánkban.

Kora reggel volt, amikor egy teherautó állt meg az óvodánk játszótéréen. Gyermekünk kíváncsiak voltak, ezért a főbejárat ablakán keresztül kikukucskáltunk, és láttuk, hogy a régen várt játékot hozták meg a játszótérre. Mindannyian nagyon örültünk, gyerekek és mi óvónók is. A játszótérünkön levő játékok már 36 évesek, úgyhogy az új szerzemény már nagyon jól jött.

A játszótérét építő munkások gyorsan és felelősségteljesen munkához láttak, összerakták és felszerelték a játékot. Mielőtt kimentünk volna a játszótérre, megbeszéltük a gyerekekkel, hogy mi is megnézzük a játék felállítását, de csak tisztes távolságból, nehogy valami baleset érjen bennünket. A gyerekek betartották a megbeszélt szabályokat, és a homokozóból néztük, hogy a munkások milyen szépen rakják össze a mi új játékunkat. Folyamatosan sorolták, mi mindent játszhatnak majd rajta. Mind közül a piros csúszdának örültek a legjobban, ami nagyon hiányzott, mert a régi nagyon megrongálódott és néhány hónappal ezelőtt kénytelenek voltunk azt a játszótérről eltávolítani.

Amikor a munkások végeztek a játék felállításával, figyelmeztettek bennünket, hogy csak hétfőn játszhatunk rajta, mert a betonnak még száradnia kell. Ez a hír egyáltalán nem vidította fel a gyerekeinket, de megbeszéltük velük, hogy a hétfőre gyorsan eltelik, és amikor újra találkozunk már játszhatunk rajta.

Végre eljött a nap, amikor felmehtünk az új játékunkra. Először mindannyian jól megnéztük,

b e s z é l g e t t ü n k
róla, majd ezután kezdődhetett a játék. A csúszda volt, ami a gyerekeink részéről a legtöbb figyelmet kapta, bár a mászókán sem voltak kevesebben. A gyerekek hihetetlenül jól szórakoztak az új játékon. Reméljük sokáig, és jól fog szolgálni mindannyiunk örömeire.

Írta: Bernarda
Koroša Pantović a
pártosfalvi
kétnyelvű óvodából
Fordította: Rozgonyi
Emőke

40 let NK Čarda

40 let v zgodovini vasi, o obstoju katere prvi pisani viri govorijo že v letu 1322, ne pomeni veliko. Kljub temu pa 40 let predstavlja lepo obdobje. Toliko let namreč v Martjancih deluje Nogometni klub Čarda Martjanci, ki je bil ustanovljen leta 1972 na pobudo mladinske organizacije in ob podpori zbora občanov vasi Martjanci. Tako so ustanovni člani kluba (Koloman Pintarič st., Karel Čurman, Vladimir Üllen, Jože Vaš, Geza Horvat, Miha Kuzeljevič, Martin Durič, Štefan Piv, Štefan Dravec, Štefan Klement, Štefan Peterka in Franc Horvat) sklicali ustanovni občni zbor, ki je bil 13. maja 1972 in so klubu dali tudi ime, ki ga nosi še danes. Na občnem zboru je bil izvoljen tudi prvi 7 članski Upravni odbor kluba, ki mu je predsedoval prvi predsednik kluba Vladimir Üllen, v upravni odbor pa so bili izvoljeni še Štefan Klement, Koloman Pintarič, Martin Durič, Štefan Dravec, Franc Horvat in Franc Cifer.

V 40 letih delovanja je klub vodilo 10 predsednikov: Vladimir Üllen, Jože Vaš, Koloman Pintarič st., Jože Štefanec, Franc Gomboc, Martin Horvat, Vlado Nemeš, Ivo Cifer, Koloman Pintarič ml. in Franc Kodila. Najdaljšo dobo predsedovanja ima Ivo Cifer, ki je klub vodil kar 10 let in 3 mesece. Ob finančni pomoči Krajevne skupnosti in vaškega odbora Martjanci je bilo s sredstvi krajanov Martjancev odkupljeno zemljišče v »Ribnjeku«, na katerem danes stoji prekrasni Športno rekreacijski center Martjanci. O slačilnicah tedaj še niso govorili. Preoblačenje se je odvijalo v učilnici stare šole, kjer sta za tuše služila dva »lavorja« z vodo, ogreto na stari peči v razredu.

Toda začelo se je. V letih 1983-85 so se ob igrišču zgradile slačilnice in postavila prva ograja okoli igrišča, kar je bil nov mejnik v delovanju kluba, saj so tako bili zagotovljeni normalni pogoji za nadaljnje delovanje. V začetku 90 let prejšnjega stoletja je ob slačilnicah nastala tudi manjša dvorana.

Ob uvrstitvi članskega moštva v 3. SNL (leta 1999) je bilo potrebno podaljšati igrišče, postaviti nove gole in zaščitne mreže za goli. V letih 1999 – 2003 so se obnovili klubski prostori, fasada objekta, notranjost slačilnic in sistem centralnega ogrevanja, ter dogradil skladišni prostor. Za igriščem se je uredilo igrišče za mali nogomet z reflektorji, prav tako se je pristopilo k strokovni sanaciji in vzdrževanju travnatih površin, izgradnji sistema namakanja igrišča, obnovi ograje okoli igrišča, ter izgradnji novih slačilnic med dvorano in obstoječim objektom. Uredilo se je tudi odbojgarsko igrišče in dodatno igrišče za treninge.

Naslednji investicijski cikel zajema obdobje 2007 – 2011, ko so se zaradi velikih tekmovalnih uspehov in velikega povečanja števila mlajših selekcij pojavile potrebe po dodatni infrastrukturi. V tem obdobju se je obnovilo klubske prostore nad novimi slačilnicami, zamenjalo strešno kritino na starem delu objekta in uredilo nadstrešek. Vzpostavila se je javna e-točka, namestilo sončne kolektorje za ogrevanje vode, izgradilo malo igrišče z umetno travo z reflektorji, ter pokrita tribuna za 300 gledalcev. Na pobudo Turističnega društva Martin se je uredilo balinišče, uta in igrišče za badminton, Rotary club Martjanci je uredil otroško igrišče za igrali. Leta 2012 lahko s ponosom trdimo,

da imamo v Martjancih moderen večnamenski Športno rekreacijski center, kjer imajo vsi optimalne pogoje za vadbo nogometnih veščin, ostali obiskovalci pa udobne pogoje za spremljanje tekem in izvedbo ostalih pristočnih aktivnosti. Ključno pri vseh pridobitvah je bila podpora lokalne skupnosti, tako Krajevne skupnosti Martjanci, kakor tudi Občine Moravske Toplice, sodelovanje med prebivalci Martjancev in zanesenjaštvo vseh »čardašev«. V preteklih 40 letih je bilo vloženega veliko truda, prostovoljnega dela in neprespanih noči, naše misli pa so že usmerjene k novim podvigom, ki bodo nadgradili pogoje za športno-rekreativno udejstvovanje in nadaljnji razvoj nogometa v Martjancih.

V prvi sezoni igranja je NK Čarda igrala v 1. Pomurski nogometni ligi in na koncu tekmovanja dosegla 7. mesto, kar je bil za novo nastali klub vsekakor velik uspeh. Prva prvenstvena tekma se je na domačem igrišču odigrala jeseni leta 1972, NK Čarda pa je premagala Puconce s 4:2 (Milan Mörec 3x, Štefan Kozar).

O vseh športnih uspehih (in tudi neuspehih) na tem mestu ne moremo govoriti, lahko pa izpostavimo sezone, ki jih je NK Čarda zaključila uspešno in so klubu pomenile vedno nov zagon v delu. Tako je v sezoni 1975/1976 NK Čarda v 1. Pomurski ligi zasedla drugo mesto za Turniščem in pred Beltinci. Uspešne so bile tudi sezone 1982/1983, 1991/1992, 1996/1997 in 2007/2008 predvsem iz vidika, da je v teh sezonah NK Čarda uspela uvrstitve v višji tekmovalni razred. V pokalnem tekmovanju se je NK Čarda dvakrat uvrstila tudi med 32 najboljših ekip v Sloveniji. Velik uspeh je dosegla tudi generacija mladincev letnika od 1975 do 1977 pod vodstvom Koloman Pintarič ml., ki je osvojila naslov prvaka 1. medobčinske lige, hkrati pa je v pokalnem tekmovanju v Pomurju zaostala le za takratnimi državnimi in pokalnimi zmagovalci - mladinci NK Mure.

Nedvomno najuspešnejše obdobje v zgodovini kluba pa predstavljajo leta od 2002 - 2012. Enega največjih uspehov predstavlja 1. mesto v 3. SNL (sistem s štirimi 3. SNL in dvema 2. SNL) v sezoni 2002/2003, ko je Bojanu Malačiču (trenerju) in zlatim nogometašem v napeti končnici uspelo neverjetno. Naslednje leto (sezona 2003/2004) je enak podvig uspel Branku Meničaninu in zlatim mladincem, ki so postali prvaki 3. SML. Kot da to ne bilo dovolj, smo v sezo-

ni 2004/2005 dobili viceprvake, v sezoni 2007/2008 pa prvake Pomurske nogometne lige in uvrstitev v najvišji rang tekmovanja v zgodovini kluba - 3. SNL (sistem z dvema v 3. SNL in enim 2. SNL). Leta 2011 je NK Čarda zasedla končno 3. mesto in s tem v slovenskem merilu uvrstitev med 25 najboljših v Sloveniji, kar je najboljša uvrstitev v zgodovini kluba NK Čarda, ter tako postala tretje najboljše pomursko nogometno moštvo. V letošnjem letu se je vse do konca sezone obetalo, da se lahko ta rezultat še izboljša, vendar je igralcem in trenerju Štefanu Šavlu zmanjkalo nekaj športne sreče. Zasedli so odlično 4. mesto.

Pohvaliti velja tudi nogometno šolo NK Čarda, ki je odlično organizirana in je naletela na zelo pozitiven odziv širše okolice. V mesecu juliju bo organizirala že 5. poletno šolo nogometa v Martjancih. Različnih aktivnosti (nogometa, ogleda tekem, kopanja, ostalih športnih in zabavnih iger) se vsako leto udeleži čez 100 deklic in dečkov od 5 do 15 leta starosti. Otroci prihajajo iz različnih koncev Slovenije, nekateri starši celo načrtujejo letni dopust v skladu s terminom izvedbe Poletne šole nogometa.

Danes lahko s ponosom rečemo, da v našem klubu lahko vadijo vsi, ne glede na starost in nogometno znanje. V okviru 10. različnih selekcij je aktivnih čez 150 igralcev starih od 5 do 55 let.

Nogometni klub Čarda Martjanci ima danes podobo odprtega nogometnega kluba, ki s prostovoljnim udeleževanjem svojih članov uresničuje poslanstvo kluba in skrbi, da »Nogomet ni le 'lejtanje 22 nouri' za enof lab-dof', to je prijateljstvo, dvigovanje fizičnih sposobnosti in spodbujanje mladih k pozitivnemu razmišljanju v okviru druženja in ukvarjanja s športom«, ter predstavlja Martjance, Občino Moravske Toplice in Pomurje na lokalnem, nacionalnem in regionalnem nivoju.

Vizijo ustanoviteljev potrjujejo generacije vzgojenih nogometašev, ki se vedno rade vračajo na igrišče v Martjancih in nudijo podporo novim »čardašem«. In teh v zadnjih letih res ni malo.

8. MEMORIAL SIMONA FORJANA

Zametki športnega društva v Sebeborcih segajo v leto 1975, ko so člani mladinske organizacije dali pobudo za ustanovitev nogometnega kluba Sebeborci, ki je tako začel delovati spomladi 1975. Mladinci so s pomočjo krajevne skupnosti Sebeborci odkupili bližnji travnik in ga preuredili v igrišče. Zatem so ustanovili člansko ekipo, katere vodenje je prevzel g. Franc Cifer. S to ekipo so pričeli igrati v takratni ligi na območju Pomurja. Od takrat naprej je bilo delovanje kluba in igranje nogometa v Sebeborcih eno izmed pomembnejših prostovoljnih aktivnosti, v katero je bilo vključeno veliko krajanov, saj je klub in njegovi člani poleg igranja nogometa sodelovali in tudi organiziral razne družabne prireditve (vaške igre, kresovanja,...).

Danes je v klubu malega nogometa Sebeborci že več kot 70 aktivnih članov. Klub nastopa že več let kar s tremi selekcijami – člani, veterani in selekcijo osnovne šole. V različnih ligah se je menjalo kar nekaj vodstev, pri tem

pa je bil eden najbolj prizadevnih in delovnih žal prerano preminil **Simon FORJAN**, roj. 1972, kateremu v spomin je priredil naš klub letos že 8. memorial – turnir v malem nogometu. Simon je bil aktiven pri igranju nogometa, saj je bil vratar pri KMN Sebeborci, NK Čarda in NK Selo, zelo dejaven pa je bil tudi pri delovanju kluba, saj je bil več let tudi predsednik KMN Sebeborci.

Na 8. memorialu Simona Forjana, ki se je odvijal v nedeljo 24. junija 2012 na igrišču KMN Sebeborci, je sodelovalo 12 ekip, med njimi tudi naši dolgoletni prijatelji iz Vojnika, kateri so nastopali s kar dvema ekipama. Zmagala je ekipa BISER-Čarda, katera je v finalu premagala novinca na turnirju ekipo PPJ z rezultatom 2:1, ter tako osvojila prehodni pokal v trajno last. Tretje mesto je zasedla ekipa KEMA, d.o.o., ki je premagala ekipo Vojnik 1 z rezultatom 4:3. Za najboljšega vratarja turnirja je bil proglašen Amadeo Štante iz ekipe Vojnik 1, najboljši igralec turnirja pa je bil Iztok Kerčmar iz ekipe Biser- Čarda. Veselimo se naslednjega srečanja z vami.

Robert Matis

Mladinsko športno društvo Prekmurski pandolaši in Mladinski klub Žabnjek vas vabita na

1. TURNIR POMURSKE A LIGE PANDOLO 2012, ki bo

v soboto, 7. julija 2012 na športnem igrišču v Bogojini, s slavnostnim začetkom ob 13. uri. Spet bomo počkali, svin-kali ali v knjižnji slovenščini – klinčkali. Stara pastirska igra ima vse več pristašev, tako starih in mladih. Za tiste, ki še ne veste kaj je to, bomo organizirali odprt trening v petek (pred turnirjem) ob 17. uri, kjer bo vsak lahko spoznal igro in se tudi preizkusil v njej.

Ime ekipe in člane za sobotni turnir nam sporočite najkasneje dva (2) dni pred pričetkom turnirja na elektronski naslov: info@prekmurski-pandola.si ali na mobitel 051-306-036 (Andrej). Ekipo sestavljajo trije člani in morebitna rezerva.

Več informaciji najdete na: www.prekmurski-pandola.si

Vljudno vabljeni!

KLUB MALEGA NOGOMETA IVANCI

je bil ustanovljen leta 1982 in je v svoji zgodovini tekmoval v murskosoboški, zatem v pomurski in sedaj v občinski ligi Moravske Toplice.

Klub v zadnjih letih uspešno nastopa in dosega zavidljive rezultate. V sezoni 2006/2007 so zasedli 6. mesto, naslednje leto 2. mesto in od leta 2008 naprej zmeraj prvo mesto!

Klub ima tudi veteransko ekipo, ki prav tako uspešno nastopa v občinski ligi veteranov.

S prostovoljnimi delom so v zadnjih letih veliko vložili v izgradnjo infrastrukture na igrišču in ob njem. Zgradili so slačilnice s tuši za domače in gostujoče ekipe, nadstrešek, razsvetljavo na igrišču (reflektorje), ALU-gole z mrežami, lovilne mreže za goli, odbojkarsko igrišče na mivki, veliko pa vsako leto vložijo v travnato površino na nogometnem igrišču.

Na izboru športnega kluba je KMN Ivanci prejel plaketo za 3. mesto med najboljšimi športnimi klubi v letu 2010 v Občini Moravske Toplice.

Najboljši strelec občinske lige Moravske toplice je Marko Legenič, ki je v letošnji sezoni dosegel 30 zadetkov v nasprotnikovo mrežo.

6. HOKEJSKI KAMP

Za koga? Dekleta in fante, stare od 7 do 15 let (vadba ločena po starosti).

Kje? V športnem parku Terme 3000 in kopališču Terme 3000.

Kdaj? Od 9. julija do 14. julija 2012; **2. termin:** od 20. do 28. avgusta.

Kaj se v kampu dogaja? Igra se hokej, kopanje v bazenih, obiski znanih športnikov in medijskih oseb, družabne igre, ...

Kdo vodi kamp? Izkušeni člani HK Moravske Toplice (pretežno reprezentantke in reprezentanti).

Hrana? Kosilo okrog 12.30, razni prigrizki in napitki.

Cena? 11.- EUR za posamezni dan.

Prijave? www.hkmtoplice.si ali marketing@hkmtoplice.si ali telefon: 041 610 745 (Jože) in 031 388 250 (Metka).

Še kaj? Da, za spomin na kul dneve dobiš majico.

Celoten program je na spletni strani kluba www.hkmtoplice.si.

In ne pozabi – hokej je lahko zelo zabaven.

**HOKEJSKI KLUB
MORAVSKE TOPLICE
KRANJČEVA 3, MORAVSKE TOPLICE
9226 MORAVSKE TOPLICE
WWW.HKMTOPICE.SI
MARKETING@HKMTOPICE.SI**

PRIJAVNICA:

Svojega otroka _____, starost: _____ (let). Spol: M Ž (obkroži)
naslov: _____ gsm: _____ e-pošta: _____,

prijavljam na razpisani termin _____.

Druge posebnosti otroka (vegetarijanstvo, alergije.....) _____.

Ceno hokejskega kampa 66,00 € bom plačal ob prijavi oz. prvi dan kampa.

IZJAVA:

Spodaj podpisani _____, dovoljujem svojemu otroku _____ udeležbo na poletnem kampu s spremljajočim programom v navedenem terminu in soglašam z uporabo njegovih osebnih podatkov za potrebe organizacije tabora. Dovoljujem snemanje in fotografiranje otroka ter njihovo objavo na spletni strani www.hkmtoplice.si ter televiziji.

Podpis staršev: _____

Prijavo nam posredujte na:

po pošti: HOKEJSKI KLUB MORAVSKE TOPLICE, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice, po mailu na: marketing@hkmtoplice.si,
po fax-u: 02 538 1502 ali telefonu 041-610745 (Jože) ali 031-388250 (Metka) najkasneje 5 dni pred pričetkom kampa.

O morebitnih spremembah vas bomo sproti obveščali, zato nam posredujte vašo telefonsko številko na kateri ste dosegljivi.

NAGRADNA KRIŽANKA: POKROVITELJ AGROSAAT

Pokrovitelj nagradne križanke je družba AGROSAAT proizvodnja, zastopanje in trgovina d.o.o. iz Ljubljane, ki bo trem uspešnim reševalcem poklonila praktične nagrade.

Geslo križanke, ime in priimek ter naslov pošljite na dopisnici do torika, 24. julija 2012 na naslov: Občina Moravske Toplice, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice, s pripisom križanka.

										SPANJE	ČENČA, ČVEK	TENISAČ FEDERER	URŠKA GRAHEK	ROŽA S POBOCIJ GOLICE	PREBIVALEC ARTIC
								PROGOVNI DELAVEC							
								GOSTIŠČE V ORIENTALSKEM OKOLJU							
								NIZOZEMSKO MESTO Z OBNAMENI					RENATA TEBALDI MAZANJE Z DRGNJENJEM		
AVTOR: JANEZ DONŠA	DRUŽINA NAŠIH SKLADATELJEV	ZAČASNO KOGA ZAMENJATI	KAREL NOVY	KRAJ PRI VODICAH	NA BOKU PLAVAJOČA RIBA	JAPONSKA ISKALKA BISEROV	PESNIK ZAJC TITAN		MAJHEN RT						
								KLOR KLARA MAUČEC				IGRALKA MIRANDA OSTRO KAMENJE, KRŠJE			
								TV ZASLON IZPIT JE NA DUŠEK							
ANTON DELAK			KRAJ PRI OPATLIJI VZDEVEK SLIKARJA HORVATA				MLADA PEVKA MALALAN VODJA, ŠEF					JUTRANJI ČASOPIS, JUTRANJIK	ZBIRKA UMETNOSTNIH DEL ZA IZPOSOJO		
REŽISER DULETIČ						AVTOBUS (KRAJŠE) LINDA EVANS		ČAS POSPRAVLJANJA TRAVE RASTLINSLOVLEC							
PEVKA PRODNIK				ZELO DEBELA DESKA			BORIS STREL POLJSKI FILOZOF (ALFRED)		OLGA CVETKO	TISOČAK TEHTATI					
KLOP, ZAJEDAVEC				DRŽAVA V JUŽNI AFRIKI MASKA, KRINKA					ANGLEŠKI ATLET (STEVE) HOKEJIST JAN						
ORODJE ZA DELANJE LUKENJ V USNJE								DRUŽICA (STAR.) ITALIJAN, KOLESAR (VITO DI)					ROVIGO		
NAJVEČJE MESTO V SIBIRIJI													NEMŠKO IME REKE ANIŽE		
OLGA CEHOVA			POLJE OB IGRIŠČU SKANDINAVSKI DROBIŽ				ZNAČAJ, NARAVA			TRGOVSKO MESTO V BELGIJI TANCICA (STAR.)					
PRIPADNICA MAOROV							USTANOVITEV OTO PESTNER								
MAKEDONSKI KITARIST (VLATKO)									PREBIVALEC Z IMENOM PO KRAJU						
REŽISERKA MURATOVA					IZDELOVALEC OČESNIH POMAGAL					LISASTA KRAVA					

Pravilna rešitev gesla prejšnje križanke: **IVANCI GASILSKI HRAM – Med prispelimi pravilnimi rešitvami smo izžrebali:** 1. MELITA KOLARIČ, SELO 142, 9207 PROSENJAKOVCI, 2. SILVIJA TERPLAN, LONČAROVCI 34, 9206 KRIŽEVCI V PREKMURJU, 3. SLAVICA KERŠIČ, KRATKA UL.9, 9226 MORAVSKE TOPLICE. Izžrebanim nagrajencem čestitamo, praktične nagrade prispeva TIC Moravske Toplice.

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

JULIJ 2012

Pripravlja: TIC Moravske Toplice, www.moravske-toplice.com

POLETNA TURISTIČNA TRŽNICA	Pestra izbira izdelkov domačih obrti in predstavitev lokalnih ponudnikov. Ob sobotah otroške delavnice in predstavitev turističnih društev.	M. Toplice, pri slašičarni Café Praliné	Julij - avgust, četrtek-nedelja, 18.00 - 22.00	TIC Moravske Toplice	www.moravske-toplice.com
POHODI PO MARTJANSKI POTI	Dolžina poti je 8 km. Pot je primerna za nordijsko hojo.	Martjanci, start vsak petek ob 18.00 (pri utici TD Martin).	Julij - avgust	TD Martin Martjanci	jasmina.papic@gmail.com
POHOD NA PROŠČENJE V KANČEVCE	Tradicionalen pohod.	Bogojina-Vučja Gomila-Kančevci	8. 7. 2012	TD Bogojina	Vogrin Janez 031 843 686
ŠPORTNO STRELJANJE NA GLINASTE GOLOBE – TEKMOVANJE	Vabljeni vsi ljubitelji streljanja na glinaste golobe.	Prosenjakovci	15. 7. 2012	LD Prosenjakovci	ld.prosenjakovci@siol.net
POLETNA ŠOLA NOGOMETA	Ne zamudite in se prijavite.	Martjanci	16. 7. - 21. 7. 2012	NK Čarda	Andrej Pučko 031 602 526 www.nkcarda.com
OTROŠKA PREDSTAVA	Predstava za otroke.	M. Toplice, Terme 3000	27. 7. 2012	Terme 3000	02 512 21 56 animacija@terme3000.si , www.terme3000.si
POLETNA NOČ	Tradicionalna vroča noč v Moravskih Toplicah.	M. Toplice, Terme 3000	28. 7. 2012	Terme 3000	02 512 21 56 www.terme3000.si

OBJAVA REZULTATOV NATEČAJA

»FOTOGRAFIJA MESECA« - MAREC, APRIL, MAJ 2012

Komisija v sestavi Jože GUTMAN, Majda LIPIČ PROSIČ in Jožica Tkalec je izmed prispelih predlogov za fotografijo meseca MARCA, APRILA in MAJA 2012 izbrala 5 najboljših. Nagrade prejmejo:

1.mesto – 100 €

Avtor:
Ines GEČI
Naslov fotografije:
DVOJNA MAVRICA
(Ivanci – Bogojina)

2.mesto – 80 €

Avtor:
Tadeja HORVAT
Naslov fotografije:
ČEBELNJAK
(Moravske Toplice)

3.mesto – 60 €

Avtor:
Tadej LAINŠČEK
Naslov fotografije:
MODRIŠ (Motvarjevci –
Čikečka vas)

4.mesto - 40€

Avtor:
Tadej LAINŠČEK
Naslov fotografije:
ROSA
(Motvarjevci)

5. mesto - 30€

Avtor:
Aleš MAUČEC
Naslov fotografije:
Šopek pomladne
čarobnosti (Suhi Vrh)

